

Analýza — Právo na informace a nahlížení do spisu

Obsahem analýzy je:

- rekapitulace Vašeho dotazu,
- právní otázky, které budeme řešit,
- stručná odpověď,
- doporučené další kroky,
- podrobný právní rozbor,
- podklady,
- užitečné odkazy.

Rekapitulace Vašeho dotazu

Uvádíte, že jste zaslal správnímu orgánu jakožto povinnému subjektu žádost o informace, která se týkala poskytnutí fotografie z jím vedeného spisu. Spis se týkal již ukončeného přestupkového řízení vedenému proti Vám. Povinný subjekt Vám informaci neposkytl. S odkazem na § 38 zákona č. 500/2014 Sb., správní řád ("**správní řád**") uvedl, že musíte přijít osobně a do spisu nahlédnout. Povinný subjekt ve svém odmítnutí argumentoval několika rozhodnutími Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu. Rovněž odkázal na fakt, že žádáte o podstatnou část informací ze spisu. Zajímá Vás, zda povinný subjekt může odmítnout žádost o informace, které by bylo možné získat i osobním nahlédnutím do spisu.

Na základě Vašeho dotazu se zaměříme na tyto právní otázky:

1. Jaký je rozdíl mezi nahlížením do spisu a žádostí o informace?
2. Může účastník řízení žádat o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ("**informační zákon**") namísto toho, aby využil nahlížení do spisu?
3. Jak můžete postupovat, pokud jste nespokojeni se způsobem či výsledkem vyřízení Vaší žádosti o informace?

Stručná odpověď

1. Účastník řízení nebo jeho zástupce se mohou prostřednictvím nahlížení do spisu seznámit se s téměř veškerými materiály, které spis obsahuje. Jediné části spisu, ke kterým nemají přístup, jsou části obsahující utajované informace nebo skutečnosti, na které se vztahuje zákonná povinnost mlčenlivosti. Účastník, jeho zástupce a osoby, které prokáží právní zájem, si také mohou ze spisu pořizovat výpisy či kopie.
Zatímco nahlížet do spisu může jen omezený okruh osob, žádost o informace může podat kdokoli. Žádost o informace podle informačního zákona slouží jako nástroj veřejnosti ke kontrole veřejné správy. Povinný subjekt (tedy orgán, který musí informaci poskytnout) informaci poskytne, pokud se na ni nevztahuje některá ze zákonných výjimek. To znamená, že v poskytovaných informacích například začerní osobní údaje nebo obchodní tajemství.
2. Ano, za předpokladu, že účastník nepožaduje celý správní spis, ale pouze jeho část, jeho žádost má být posouzena podle informačního zákona. Taková žádost musí splňovat všechny zákonné náležitosti žádosti o informace. Povinný subjekt informace poskytne v anonymizované formě.
3. Proti nesprávnému vyřízení žádosti o informace povinným subjektem se podle informačního zákona můžete bránit pomocí odvolání nebo stížnosti. Odvolat se můžete, pokud nesouhlasíte s rozhodnutím o odmítnutí žádosti. Stížnost využijete, pokud povinný subjekt o Vaší žádosti vůbec nerozhodl nebo pokud poskytl jen část informací a o zbytku nevydal rozhodnutí o odmítnutí.

Doporučené další kroky

1. Pokud Vám postačuje anonymizovaná verze fotografie, trvejte na tom, že se z Vaší strany jedná o žádost o informace dle informačního zákona. Na poskytnutí fotografie, která je sama o sobě informací, máte právo. Pokud chcete mít k dispozici úplnou verzi fotografie, je třeba nahlédnout do spisu a nechat si pořídit kopii (nebo si obsah spisu vyfotografovat sám). Obojí ale musíte učinit fyzicky na místě.
2. Podejte odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí žádosti, pokud povinný subjekt Vaší žádosti nevyhoví. Pokud povinný subjekt o odmítnutí žádosti ani nerozhodne, podejte stížnost. Pokud již uplynula lhůta pro podání odvolání nebo stížnosti, podejte novou žádost o informace a odvolejte se (nebo podejte stížnost) proti novému rozhodnutí povinného subjektu.

Podrobný právní rozbor

Jaký je rozdíl mezi nahlížením do spisu a žádostí o informace?

Možnost **nahlížet do spisu** je procesním **právem každého účastníka řízení a jeho zástupce**. Tyto osoby mohou nahlížet do spisu prakticky **neomezeně** (s výjimkou částí obsahujících utajované informace nebo skutečnosti, na které se vztahuje zákonná povinnost mlčenlivosti). Nahlížet do spisu je dle [§ 38 odst. 1 správního řádu](#) možné v průběhu celého správního řízení a taky poté, co je již rozhodnutí vydané a není možné se proti němu odvolat. S tímto právem je spojené také právo pořizovat si ze spisu výpisy a případně kopie, jak stanovuje [§ 38 odst. 4 správního řádu](#).

Kromě účastníka řízení a jeho zástupce může správní orgán umožnit nahlédnout do spisu i jiným osobám, které na tom prokáží právní zájem nebo jiný vážný důvod. Těmto osobám správní orgán umožní do spisu nahlédnout, pokud tím nebudou porušena žádná práva účastníků. Podrobněji tuto problematiku vysvětluje náš manuál [Co byste měli vědět o nahlížení do spisu](#).

Na druhou stranu **žádost o informace podle informačního zákona** slouží primárně jako prostředek veřejnosti ke kontrole činnosti veřejné správy. O informace takto může žádat **kdokoli**. **Informaci povinný subjekt poskytne, pokud se nejedná o jednu ze zákonných výjimek** (např. obchodní tajemství, utajované informace, informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby a osobní údaje, k jejichž zveřejnění nedala daná osoba souhlas). Z žádosti o informace musí být podle [§ 14 odst. 2 informačního zákona](#) zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá informace podle informačního zákona (musí v ní být odkaz na informační zákon). Žádost by měla být dostatečně specifická.

Více se můžete o právu na informace dozvědět v našem manuálu [Kompletní průvodce právem na informace](#).

Může účastník řízení žádat o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím ("informační zákon") namísto toho, aby využil nahlížení do spisu?

Správní řád zná jedinou formu nahlížení do spisu, a to je fyzicky na místě. V případě, že účastník žádá o poskytnutí informace jinou formou (tedy např. zasláním kopie na e-mailovou adresu) a zároveň nepožaduje zaslání celého správního spisu, bude se daná žádost posuzovat jako žádost podle informačního zákona, nikoli jako nahlížení do spisu.

V takovém případě platí veškerá pravidla a omezení, která stanoví informační zákon. Z žádosti tedy musí být jasné, že žádáte o informaci dle informačního zákona. Žádost také musí být dostatečně specifická. Jinými slovy, musíte přesně specifikovat, kterou informaci požadujete. Pokud v žádosti neuvédete zákonem požadované informace o sobě jako žadateli nebo je žádost nesrozumitelná a není jasné, o jakou informaci žádáte, měl by Vás na to povinný subjekt upozornit a požádat o doplnění žádosti podle [§ 14 odst. 5 informačního zákona](#).

Povinný subjekt může žádost **odmítnout** z důvodů stanovených v informačním zákoně. O odmítnutí vydá rozhodnutí, proti kterému je možné podat odvolání.

Podle [§ 8a odst. 1 informačního zákona](#) poskytne povinný subjekt informace týkající se osobnosti nebo projevů osobnostní povahy (např. fotografie) pouze v souladu s právními předpisy, které upravují jejich ochranu. Tímto předpisem je zákon [č. 89/2012 Sb., občanský zákoník](#) ("občanský zákoník"). Dle [§ 85 odst. 1](#) tohoto zákona je možné rozšiřovat podobu člověka jen s jeho souhlasem. Z tohoto důvodu poskytují povinné subjekty v případě žádostí o informace osobnostní povahy pouze anonymizované informace.

Pokud jste tedy žádal o zaslání fotografie ze spisu elektronickou formou, měla být Vaše žádost posuzována jako žádost dle informačního zákona. **Podmínkou je, že žádost takto byla označena a že bylo zřejmé, kterému povinnému subjektu směřovala.** V případě, že některé další povinné náležitosti žádosti o informace chyběly, měl jste být požádán o jejich doplnění.

Na základě žádosti o informace podle informačního zákona Vám správní orgán jako povinný subjekt může poskytnout pouze anonymizovanou verzi fotografie.

Trvejte tedy na tom, že na základě informačního zákona žádáte o poskytnutí dané informace. K získání plné neanonymizované verze potom můžete využít institutu nahlížení do spisu. To je ale třeba učinit fyzicky na daném úřadě.

Více informací k postupu povinných subjektů v případě vyřizování žádostí o informace ze správního spisu najdete v [Metodickém doporučení č. 1 k postupu povinných subjektů podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím](#), které vydalo Ministerstvo vnitra.

Jaké můžete postupovat, pokud jste nespokojen se způsobem či výsledkem vyřízení Vaší žádosti o informace?

V působnosti informačního zákona rozlišujeme dva prostředky obrany. Jedná se o odvolání a stížnost.

Odvolání slouží dle [§ 16 odst. 1 informačního zákona](#) jako obrana **proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti**. Odvolání můžete podat do 15 dnů od doručení rozhodnutí. O odvolání rozhoduje nadřízený orgán, ale podává se k úřadu, který rozhodnutí o odmítnutí žádosti vydal. Pro podání odvolání můžete využít náš vzor [Odvolání proti rozhodnutí ve správním řízení](#).

Oproti tomu **stížnost** dopadá zpravidla na situace, kdy vám ve stanovené lhůtě povinný subjekt **informace neposkytne a ani nevydá rozhodnutí o odmítnutí** nebo **poskytne informace jenom částečně a o zbytku nevydá rozhodnutí o odmítnutí žádosti**. Podat ji dle [§ 16a odst. 3 informačního zákona](#) můžete do 30 dnů od uplynutí lhůty pro poskytnutí informace. Učiňte tak u orgánu, který měl o žádosti rozhodovat. O stížnosti dál bude rozhodovat jeho nadřízený orgán. Pro podání stížnosti můžete využít náš vzor [Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace](#).

Podklady

Při analýze Vaší situace jsme vycházeli z následujících veřejně dostupných podkladů:

- [Metodické doporučení k postupu povinných subjektů podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím č. 1 - Vyřizování žádostí o informace ze správních spisů](https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D) dostupné z:
<https://www.mvcr.cz/odk2/clanek/metodicke-materialy-k-zakonnym-zmocnenim.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

Užitečné odkazy

Poradna Frank Bold průběžně zpracovává shrnující právní manuály, vzory a interaktivní nástroje.

Pro lepší pochopení problému a řešení Vašeho případu Vám doporučujeme k bližšímu pročtení následující manuály:

[Kompletním průvodce právem na informace](https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/zakladni-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace#Jakou%20formu%20mus%20m%20odvol%20a%20st%20)

dostupný z:

[https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/zakladni-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace#Jakou formu mus%AD m%ADt odvol%C3%A1n%C3%AD a st%C3%AD%C5%BEnost?](https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/zakladni-informace/rada/kompletni-pruvodce-pravem-na-informace#Jakou%20formu%20mus%20m%20odvol%20a%20st%20)

[Co byste měli vědět o nahlížení do spisu](https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/ucastnici-spravniho-rizeni/prava-ucastnika-rizeni/rada/co-byste-meli-vedet-o-nahlizeni-do-spisu)

dostupné z:

<https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/ucastnici-spravniho-rizeni/prava-ucastnika-rizeni/rada/co-byste-meli-vedet-o-nahlizeni-do-spisu>

V řešení Vaší situace se Vám mohou hodit následující vzory či interaktivní nástroje:

[Odvolání proti rozhodnutí ve správním řízení](https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/spravni-rizeni/opravne-prostredky-ve-spravnim-rizeni/vzor/odvolani-proti-rozhodnuti-ve-spravnim-rizeni)

dostupné z:

<https://frankbold.org/poradna/spravni-rizeni/spravni-rizeni/opravne-prostredky-ve-spravnim-rizeni/vzor/odvolani-proti-rozhodnuti-ve-spravnim-rizeni>

[Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace](https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/proces-ziskani-a-poskytnuti-informace/vzor/stiznost-na-postup-pri-vyrizovani-zados)

dostupná z:

<https://frankbold.org/poradna/pravo-na-informace/pravo-na-informace/proces-ziskani-a-poskytnuti-informace/vzor/stiznost-na-postup-pri-vyrizovani-zados>

Zpracováno ke dni 14. 1. 2022.

Právní poradna Frank Bold radí v případech, kdy je dotčen veřejný zájem, a to zejména v otázkách ochrany životního prostředí, boje proti korupci a nezákonného postupu úředníků.

Přečtěte si [podrobnější informace o tom, jak poradna funguje](#).

Podpořte nás svým darem

Práce našich právních poradců je možná i díky Vaší podpoře. Pomozte svým finančním darem zachovat kvalitní bezplatné právní poradenství ve veřejném zájmu. Pro zaslání daru můžete využít [dárcovský formulář](#).

Děkujeme.